

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Комисия по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните

2011/2108(INI)

14.7.2011

СТАНОВИЩЕ

на комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните

на вниманието на комисията по земеделие и развитие на селските райони

относно здравето на пчелите и предизвикателствата пред сектора на пчеларството
(2011/2108(INI))

Докладчик по становище: Julie Girling

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните приканва водещата комисия по земеделие и развитие на селските райони да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. отново изразява безпокойството си, че ако не бъде овладяна, повишената смъртност сред медоносните пчели и дивите опрашители в Европа би имала дълбоко отрицателно въздействие върху селското стопанство, производството на храни и продоволствената сигурност, биологичното разнообразие, устойчивостта на околната среда и екосистемите;
2. счита, че здравето на пчелите следва да се разглежда като важен биологичен показател за състоянието на нашата околна среда и за устойчивостта на селскостопанските практики;
3. счита, че е важно да се предприемат спешни мерки за опазване на здравето на пчелите, като се отчитат специфичните характеристики на пчеларството, многообразието на заетите в този сектор участници, както и принципите на пропорционалност и на субсидиарност;
4. вземайки предвид липсата на представителни и съпоставими данни по отношение на загубите на пчелни колонии на европейско равнище, подчертава необходимостта от количествено изразяване на тези загуби и установяване на подходяща система за преброяване, обща за всички държави-членки;
5. подчертава факта, че освен опитомените медоносни пчели, популациите от диви пчели (напр. земни пчели) и други ценни опрашители (напр. пеперуди и сирфидни мухи) също намаляват рязко;
6. като се има предвид, че опрашването от пчели има важно икономическо въздействие, но в момента не е установена пазарна стойност на услугата опрашване, от която се ползват и зависят много сектори, счита, че приносът на земеделските производители за осигуряването на храна за пчелите следва да се поощрява по икономически начин;
7. приветства съобщението на Комисията относно здравето на пчелите (COM(2010)0714) и припомня резолюцията на Парламента от 25 ноември 2010 г. относно положението в сектора на пчеларството¹; потвърждава необходимостта от устойчиви селскостопански практики за защита на природните ресурси, биоразнообразието и селскостопанските екосистеми и за насърчаване на обучението и уменията;
8. отчита факта, че учените са на едно мнение, че загубата на пчелни колонии не може да бъде отдадена само на един фактор, а се дължи на много фактори, включително:
 - паразити, по-специално акара *Varroa destructor* и гъбата *Nosema ceranae*, които

¹ Приети текстове, P7_TA(2010)0440.

отслабват имунната система на пчелите и пораждат развитието на вируси, които, ако не бъдат лекувани, могат да доведат до унищожаване на колонията в рамките на три години;

- липса на достъпни и евтини ветеринарни лекарствени продукти за борба срещу вароатозата и на подходящи лечения, разрешени и адаптирани за пчели;
 - намаляване на диворастящите фуражни растения поради ефекта на изменението на климата и използването на земеделие, основаващо се на монокултури, употребата на ГМО и третирането на семената с продукти за растителна защита, което отслабва здравето на пчелите поради недостиг на храна, намалено разнообразие и увеличено разстояние до хранителните запаси, което прави пчелите по-податливи на другите фактори;
 - загуба на биологично разнообразие от всякакъв произход с въздействие върху достъпността и качеството на ресурсите от полени;
 - продукти за растителна защита, включително тези от семейството на неоникотиноидните пестициди (клотианидин, тиаклоприд, имидаклоприд, тиаметоксам), фенил-пиразолите (фипронил), пиретроидите и активни вещества като хлорпирифос и диметоат, със смъртоносно действие (смъртност поради остра или хронична токсичност на активни вещества в продуктите за растителна защита) или сублетално действие (въздействия върху имунната система или върху поведението на пчелите), пряко или чрез замърсена вода, отделяне на капки, нектар и полен;
 - електромагнитни полета, които могат да нарушат ориентацията и навигацията на медоносните пчели;
 - генетично модифицирани култури, по-специално Bt култури, които засягат способността за научаване на медоносните пчели, причинявайки сублетално въздействие;
9. с оглед на въздействието на пестицидите върху развитието на пчелните колонии и ларви припомня значението на това, хроничната експозиция на пчели и пчелни ларви спрямо тези пестициди да се включи в схемата за оценка на пестицидите; също така призовава за отчитане на новите пътища на експозиция на пчелите в схемите за оценка (напр. отделяне на капки); призовава за установяването на добри експериментални практики за оценката на въздействията върху пчелите, особено задължението за представяне на пълен преглед на научната литература и резултатите от всички изпитвания, проведени от заявителя;
10. призовава за установяването на график, водещ в дългосрочен план до окончателното изтегляне от пазара на невротоксичните пестициди и на продуктите за употреба в селското стопанство, съдържащи тези вещества;
11. изтъква значението на по-интензивното сътрудничество между пчелари, земеделски производители, промишленост, органи на властта и научни работници при разследването на причините за повишената загуба на пчелни колонии и въз основа

на тези изследвания, за намиране на подходящи решения на проблема;

12. призовава за оказване на подкрепа за програми за научни изследвания относно паразитите и болестите по пчелите и начините за борба с тях, както и за установяване на бази данни със знания за физиологията на пчелите в сътрудничество с държавите-членки, но също и извън Европейския съюз, по-специално чрез подкрепяне на световната програма COLOSS и чрез засилване на сътрудничеството между националните лаборатории за създаване на мрежа за споделяне на знания и експертна мрежа;
13. подкрепя създаването на референтна лаборатория на ЕС за здравето на пчелите (EURL)¹ с оглед на постигането на по-добро разбиране за факторите, които засягат здравето на пчелите, и за начините за ефективно справяне с тях чрез подобряване на координацията и хармонизиране на програмите за мониторинг и научни изследвания в областта на пчеларството, провеждани в държавите-членки, включително пчеларските сдружения; отправя искане Комисията активно да насърчава по-висока степен на споделяне на информация между държавите-членки, лабораториите и пчеларите относно екотоксикологичните проучвания и други фактори, оказващи влияние върху здравето на медоносните пчели, и да гарантира свободен достъп до екотоксикологичните проучвания, включени в досиетата за издаване на разрешения, за да даде възможност за информиран и независим научен контрол; призовава за независими и навременни изследвания на смъртността при пчелите;
14. счита, с оглед обмяната на добри практики и опит между държавите-членки на ЕС, че програмите за наблюдение на болестите при пчелите и научните изследвания следва да се хармонизират;
15. призовава гореспоменатата лаборатория да разработи стандартизирани критерии за благосъстояние на пчелите, въз основа на които заслужилите пчелари биха могли да получат достъп до плащанията, предоставяни съгласно Регламент (ЕО) № 1698/2005 от 20 септември 2005 г. относно подпомагане на развитието на селските райони;
16. подчертава, че проучванията на пчелни популации следва да разглеждат различни възможни фактори с цел да се изясни кои видове селско стопанство са най-благотворни за здравето на пчелните популации в околността;
17. призовава Комисията да представи доклад, в който да изложи начина, по който изменението на климата през следващите десетилетия, съгласно прогнозите на междуправителствената експертна група на ООН по изменението на климата, ще засегне медоносните пчели;
18. призовава Комисията да подкрепя и провежда независими дългосрочни научни изследвания относно последиците от експозиция на електромагнитни полета за медоносните пчели и дивите опрашители;

¹ Референтните лаборатории на ЕС са съществени инструменти за управление на риска в областта на здравето на животните и играят важна роля по отношение на научната и техническата подкрепа в областта на здравето на животните (напр. наблюдение на болестите). Комисията създаде референтна лаборатория на ЕС в областта на здравето на пчелите за петгодишен период, считано от 1 април 2011 г.

19. призовава Комисията да вземе предвид здравето и здравословното хранене при изготвяне на приоритетите за Осмата рамкова програма за научни изследвания и да подпомага изследвания относно здравето на пчелите и причините за растящата смъртност при пчелите, включително чрез разработване на нови методи за контролиране на болестите при пчелите;
20. призовава за установяване на глобална стратегия за лекарствени продукти за пчели, която следва да определи за всяка болест по пчелите условията за употреба, когато трябва да се уточни подходящо лечение;
21. подкрепя програмите за размножаване, които се концентрират върху имунитета към болести и паразити, особено срещу вароатоза;
22. призовава за засилена подкрепа за ветеринарни лечения с цел намаляване на отрицателните последици от болести и паразити;
23. призовава Комисията при следващото преразглеждане на Ветеринарния фонд на Европейския съюз да разгледа възможността за разширяване на обхвата на фонда, така че да бъдат включени болестите при пчелите;
24. приветства намерението на Комисията да въведе максимални стойности на остатъчните количества при използването на медицински продукти чрез „каскадната“ процедура с цел да се премахне текущата правна несигурност, която възпрепятства лечението на заразени пчели;
25. подчертава, че секторът на пчеларството в Европа остава в голяма степен нерегулиран, което изключва използването на регистрирани ветеринарни лекарствени продукти за пчели и други превантивни здравни мерки;
26. призовава Комисията да насърчава мерки за подпомагане на МСП с оглед насърчаване на иновации и разработване на специфични нови ветеринарни медицински продукти срещу болести при пчелите;
27. подчертава загрижеността, че поради високите разходи по създаване на пчеларски стопанства, все по-малко хора навлизат в този сектор, което води до недостиг на кошери, необходими за опрашване на жизненоважни селскостопански култури;
28. признава жизненоважната роля на сектора на професионалното пчеларство и растящата нужда от защитаване, поддържане и насърчаване на неговата устойчивост чрез подходящи програми за образование и финансиране;
29. настоятелно призовава Комисията да намира творчески и ефективни начини за насърчаване на пчеларството като професия и за обучение на нови пчелари;
30. подчертава, че образованието в областта на пчеларството трябва да надхвърля секторите на пчеларството и селското стопанство с цел да се улеснят публичните действия и участие в създаването на по-добри местообитания за гнездене и хранене за пчели в градските райони;

31. счита, че е от съществено значение да се осигури повече обучение за пчеларите във всичките държави-членки, като се има предвид, че управлението на медоносни пчели е в ръцете на пчеларите, а доброто управление на пчелите, по-специално чрез използване на добри практики и съблюдаване на действащите регулаторни норми, е от критично значение за здравето на пчелите;
32. настоятелно призовава Комисията да предприеме действия по отношение на проблема с нелоялната конкуренция във връзка с пчелни продукти, внасяни на пазара на Общността от източници извън Европейския съюз;
33. като има предвид, че 97 % от 700-те хиляди пчелари в Европа не са професионалисти и на тях се падат 67 % от кошерите, призовава за изготвянето на насоки за добрите практики в областта на пчеларството и хигиената в сътрудничество с референтната лаборатория на ЕС в София-Антиполис и с национални институти, като се отчитат специфичните характеристики на пчеларството, многообразието на заетите в този сектор участници, както и принципите на пропорционалност и на субсидиарност; подчертава необходимостта от ограничаване на унищожаването на местообитания на пчели, като се оставят повече естествени зони в градовете и в селските райони; също така подчертава необходимостта от отчитане на основните социално-икономически аспекти и нуждата секторът да остане конкурентен на глобалния пазар;
34. подчертава, че целеви регулаторни мерки могат да помогнат за стимулиране на местните и регионалните органи в установяването на по-добри диви местообитания за хранене;
35. подчертава значението на популяризирането на мерки, предназначени за насърчаване на биологично разнообразие, като се има предвид, че достъпът до смесица от различни полени и растения е благоприятен за здравето на пчелите;
36. подчертава, че броят на различните видове опрашители намалява с тревожни темпове в световен мащаб и че една от причините за това е използването на пестициди и генетично модифицирани организми, които оказват неблагоприятно въздействие върху пчелните популации;
37. подчертава, че съществуват все повече научни доказателства, че пчелите, които имат достъп до комбинация от полени от различни растения, са по-здрави от пчелите, хранени само с един вид полени; призовава Комисията да следи отблизо всякакви новости и да подкрепя научните изследвания в тази област; подчертава, че следва да се извършат допълнителни научни изследвания и проучване, за да се гарантира, че генетично модифицираните организми (ГМО) не причиняват вреди на пчелните популации; признава, че монокултурите от всякакъв вид намаляват биоразнообразието и следователно достъпа до медоносната флора, което би могло да има въздействие върху медоносните пчели; призовава Комисията да постави устойчивите селскостопански практики в основата на ОСП и признава необходимостта от насърчаване на правилното управление на земята и други

агроекологични схеми (АЕС)¹ за увеличаване на достъпа до медоносни растения и биологичното разнообразие;

38. решително подкрепя благоразумното законодателство на ЕС и цялостните научни оценки на риска по отношение на ГМО; посочва, че монокултурите създават риск от недостатъчно опрашване и водят до изчезването на медоносната флора;
39. призовава Комисията да насърчава по-нататъшни независими научни изследвания относно дългосрочните последици от генетично модифицираните култури, особено разпространението на Vt токсини чрез полени върху медоносните пчели и дивите опрашители като цяло, относно взаимодействията между различни продукти за растителна защита и взаимодействията между експозиция на продукти за растителна защита и патологии; призовава за мораториум върху отглеждането на ГМ култури, в случай че тези проучвания констатират отрицателни въздействия върху здравето на медоносните пчели;
40. подчертава, че ако не може да бъде установено, че ГМО са значителен фактор в намаляването на броя на пчелните колонии, от съществено значение е да се разрешат проблемите, пред които са изправени пчеларите, по-специално разпръскването на полени от събиращи полени пчели и вероятността за замърсяване на полените;
41. припомня новите разпоредби на Регламент (ЕО) № 1107/2009 за оценка на активните вещества в продуктите за растителна защита и на самите продукти като такива не само по отношение на техните остри последици, но също по отношение на техните хронични последици за оцеляването и развитието на колониите, вземайки предвид последствията за ларвите и поведението на медоносните пчели; въпреки това подчертава, че:
 - а) изискванията за данни, които следва съответно да се изменят, ще бъдат приложими най-рано в края на 2013 г.,
 - б) при все това е необходимо междуременно да се разработят подходящи протоколи за изпитване и
 - в) новите разпоредби ще се прилагат единствено за одобряването на нови вещества или за обновяването на съществуващи одобрения, както и за разрешаването на нови продукти за растителна защита или тяхното обновяване, така че съществуващите одобрения/разрешения няма да бъдат оценени по подходящ начин за много години напред, освен ако не бъдат специфично преразгледани;
42. призовава Комисията да преразгледа одобрението за всички активни вещества, за които има съмнения, че допринасят за загубата на пчелни колонии, в съответствие с новите разпоредби и изисквания за данни на Регламент (ЕО) № 1107/2009, веднага щом новите изисквания за данни станат приложими;

¹ АЕС насърчават подобрена поддръжка на жив плет, засилено култивиране на бобови растения и по-добри взаимодействия между пчелари и земеделски производители.

43. приветства разпоредбата за независима оценка на изследванията съгласно новите изисквания от страна на експерти от Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ);
44. отправя искане до ЕОБХ, когато дава независима оценка на новите изисквания за данни за безопасност по отношение на пчелите и за методологии за изпитване на пестициди преди разрешаването им, да взема предвид научните изследвания и информацията, събирани от референтната лаборатория на ЕС;
45. подчертава значението на устойчивото земеделие и устойчивата употреба на пестициди и призовава за цялостно прилагане на Директива 2009/128/ЕО относно устойчивата употреба на пестициди, която се стреми към постигането на устойчива употреба на пестициди чрез намаляване на рисковете и въздействията от използването на пестициди върху околната среда, включително върху медоносните пчели, по-специално по отношение на тези мерки, предназначени за насърчаване на обучението и образованието на земеделските производители и сътрудничеството с пчеларите;
46. припомня Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди и по-специално член 14 от нея, който задължава всички земеделски производители да прилагат общите принципи на интегрираното управление на вредителите в своите стопанства, считано от 2014 г., и член 9, който установява цялостна забрана на въздушното пръскане;
47. решително подкрепя прилагането на принципа на предохранителните мерки по отношение на употребата на пестициди и изразява съгласие с Комисията, че употребата на пестициди в селското стопанство следва да се счита за един от факторите, засягащи здравето на пчелите; счита, че употребата на пестициди следва да се вземе предвид поне с цел да се изясни дали и в каква степен те могат да играят роля за здравето на пчелите; посочва, че трябва да се обърне специално внимание на употребата на пестициди от семейството на неоникотиноидните пестициди, които биха могли да причинят храносмилателни и хормонални смущения; подчертава, че дългосрочните въздействия на системните пестициди са подценени и могат частично да обяснят намаляването на пчелните популации;
48. призовава Комисията да съблюдава принципа на предохранителните мерки и да наложи забрана в рамките на целия ЕС върху употребата на неоникотиноидни пестициди, докато независими научни изследвания докажат, че няма хронична експозиция на токсини по отношение на медоносните пчели и няма опасност за околната среда и общественото здраве, произтичащи от тяхната употреба;
49. отново потвърждава, че Комисията счита медоносните пчели за опитомен вид и следователно счита, че пчеларството е животновъден сектор, което улеснява вземането на по-добри мерки за здравето, хуманното отношение и защитата¹ и

¹ Посредством инициативи като Стратегия на ЕС за здравето на животните (2007—2013 г.), която спомага за предоставянето на единна и ясна регулаторна рамка за здравето на животните, подобрява координацията и ефективното използване на ресурсите от страна на съответните европейски агенции и подчертава, че е важно да се поддържа и подобрява диагностичният капацитет.

позволява предоставянето на по-добра информация относно опазването на дивите опрашители; поради това призовава за установяване на стратегия за опазване на здравето на пчелите и за включване на сектора на пчеларството в селскостопанското и ветеринарното законодателство, като се взема предвид специфичният му характер, по-специално във връзка с компенсацията за загубите на пчеларите по отношение на техните пчелни популации;

50. изразява желание в бюджета за 2013—2020 г. за Общата селскостопанска политика (ОСП) да бъде включена подкрепа за земеделските производители, отглеждащи биологични култури;
51. подчертава значението на текущото финансиране от ЕС за насърчаването на производството и предлагането на пазара на пчелни продукти, но подчертава необходимостта да се гарантира, че всяка държава-членка прилага това финансиране по предназначение;
52. подчертава необходимостта от по-нататъшно финансиране на агроекологични програми, насърчаващи биологично разнообразие, като тези за осигуряване на растения за привличане на медоносни пчели;
53. припомня своята резолюция от 8 март 2011 г. относно „дефицита на протеинови култури в ЕС: намиране на решение на един отдавна съществуващ проблем“¹, и по-специално съображение АЕ от нея, което гласи: „като има предвид, че наред с отглеждането на зърнени и царевични култури за производство на фуражи и енергия следва да се насърчава прилагането на разширени системи на сеитбообращение, комбинираното култивиране на място в стопанствата и използването на смесите от трева и детелина, които могат да носят големи ползи за околната среда и земеделието, тъй като отглеждането на бобови култури като част от системата на сеитбообращение може да служи за предотвратяване на болести и за възстановяване почвите, както и да оказва положително въздействие върху популациите от опрашители и да спомага за опазване на климата“, и припомня значението на запазването на сеитбообращението като ключов елемент на т.нар. зелен компонент на Общата селскостопанска политика до 2020 г.;
54. призовава Комисията да постави устойчивите селскостопански практики в основата на ОСП, като поиска от всички земеделски производители в ЕС, считано от 2014 г., да прилагат прост пакет от агрономични практики (включително сеитбообращение, постоянни пасища, райони с покривни култури и зелена инфраструктура), да укрепва и развива агроекологичните мерки, специфични за сектора на пчеларството, в духа на новата стратегия на ЕС за биологично разнообразие, както и да насърчава земеделските производители да прилагат агроекологични мерки с цел подкрепа на „подходящи за пчелите“ пасища в периферията на полетата, да използват сеитбообращение с голямо разнообразие, включващо бобови култури, и да използват нехимични алтернативи;
55. призовава Комисията и държавите-членки да развият мерки за повишаване на осведомеността и информиране с цел да насърчат по-високо равнище на

¹ Приети текстове, P7_TA(2011)0084.

осведоменост и по-голямо чувство на отговорност сред компетентните органи и производители по отношение на болестите по пчелите и мерките, налични за тяхното предотвратяване и лечение;

56. призовава да се създаде стратегия за хранителни ресурси за пчелите с цел насърчаване на налични, близки, разнообразни, приспособени и висококачествени хранителни запаси за пчелите чрез подобро управление на земеделските и неземеделските площи, например чрез включване на проблемите с храненето на пчелите в инфраструктурата на зелените и сините пояси чрез развиване на площи под угар във връзка с пчеларството, цъфтящи живи плетове, медоносни междинни култури и затревени ивици, както и чрез развиване на експертни знания сред земеделските производители за съчетаване на селското стопанство с биологично разнообразие;

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	13.7.2011 г.
Резултат от окончателното гласуване	+: 32 -: 17 0: 5
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Kriton Arsenis, Sophie Auconie, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Nessa Childers, Bairbre de Brún, Esther de Lange, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Edite Estrela, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Karin Kadenbach, Christa Klauß, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Linda McAvan, Miroslav Ouzký, Владко Тодоров Панайотов, Антония Първанова, Andres Perello Rodriguez, Sirpa Pietikäinen, Mario Pirillo, Pavel Pos, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Dagmar Roth-Behrendt, Horst Schnellhardt, Richard Seeber, Salvatore Tatarella, Åsa Westlund, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Matthias Groote, Romana Jordan Cizelj, Riikka Manner, Marisa Matias, Miroslav Mikolášik, James Nicholson, Alojz Peterle, Michèle Rivasi, Crescenzo Rivellini, Giommara Uggias
Заместник(ци) (чл. 187, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	José Bové, Lorenzo Fontana